

ks. Marek Chmielewski

WIELKA KSIĘGA ŻYCIA DUCHOWEGO

**Audycje o życiu duchowym
w Radio Maryja i TV Trwam
„Duc in altum!”**

**część druga
odcinki 571–1000 (2 I 2014–24 III 2022)**

Recenzenci:

ks. prof. dr hab. Adam Rybicki (KUL)

ks. dr hab. Kazimierz Matwiejuk (UKSW)

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Redakcja i korekta: Maria Szarek

Skład i łamanie, opracowanie graficzne: Agnieszka Siekierzycka

© Copyright by ks. Marek Chmielewski

© Copyright by Aromat Słowa, Kraków 2023

ISBN 978-83-65758-43-9

Aromat Słowa Sp. z o. o.
30-136 Kraków, ul. Z. Myślakowskiego 9
tel.: 12 345 42 00, 695 994 193
e-mail: klub@religijna.pl
www.religijna.pl

Spis treści

X Duchowość liturgiczna.....23

571. Wprowadzenie w tematykę liturgiczną (2 I 2014)	25
572. Liturgia i kult (9 I 2014)	27
573. Duchowość liturgiczna (16 I 2014)	29
574. Słowo – wiara – liturgia (23 I 2014)	32
575. Rok liturgiczny (30 I 2014)	34
576. Niedziela pamiątką zmartwychwstania (6 II 2014)	36
577. Świętowanie niedzieli (13 II 2014)	39
578. Liturgia a pobożność ludowa (20 II 2014)	41
579. Sakramenty w życiu duchowym (27 II 2014)	43
580. Sakramentalia a życie duchowe (6 III 2014)	46
581. Wtajemniczenie chrześcijańskie (13 III 2014)	48
582. Znaczenie sakramentu chrztu (20 III 2014)	50
583. Duchowe towarzyszenie narodzinom dziecka (27 III 2014)	52
584. Czym jest chrzest? (3 IV 2014)	55
585. Celebracja sakramentu chrztu (10 IV 2014)	57
586. Parafia jako wspólnota eucharystyczna (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (17 IV 2014)	59
587. Święty Jan XXIII a Polska (24 IV 2014)	62
588. Święty Jan XXIII i Jan Paweł II a św. Józef z Nazaretu (1 V 2014)	64
589. Święty Jan Paweł II a św. Stanisław Biskup i Męczennik (8 V 2014)	66
590. Jan Paweł II promotorem świętości (15 V 2014)	69
591. Sakrament bierzmowania (22 V 2014)	71
592. Celebracja sakramentu bierzmowania (29 V 2014)	73
593. Duchowość sakramentu pokuty i pojednania (5 VI 2014)	76
594. Święto Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana (12 VI 2014) ..	78
595. Iść za Chrystusem eucharystycznym (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (19 VI 2014)	80
596. Warunki sakramentu pokuty (26 VI 2014)	83
597. Celebrowanie sakramentu pokuty, część 1 (3 VII 2014)	85
598. Celebrowanie sakramentu pokuty, część 2 (10 VII 2014)	87
599. Nabożeństwa pokutne (17 VII 2014)	90
600. Sakrament pokuty a kierownictwo duchowe (24 VII 2014)	92
601. Sakrament namaszczenia chorych (31 VII 2014)	94
602. Celebrowanie sakramentu namaszczenia chorych (7 VIII 2014)	97

603. Wiatyk (14 VIII 2014)	99
604. Chrześcijański pogrzeb (21 VIII 2014)	101
605. Zwyczaje pogrzebowe (28 VIII 2014).	104
606. Celebrowanie pogrzebu (4 IX 2014).	106
607. Małżeństwo w Piśmie Świętym (11 IX 2014)	108
608. Sakrament małżeństwa (18 IX 2014)	111
609. Niektóre aspekty prawne zawarcia sakramentu małżeństwa, <i>część 1</i> (25 IX 2014)	113
610. Niektóre aspekty prawne zawarcia sakramentu małżeństwa, <i>część 2</i> (2 X 2014)	115
611. Przygotowanie do małżeństwa (9 X 2014).	118
612. Historia obrzędu zaślubin małżeńskich (16 X 2014)	120
613. Celebracja sakramentu małżeństwa (23 X 2014)	122
614. Sakrament małżeństwa podstawą rodziny (30 X 2014)	125
615. Zadania rodziny w społeczeństwie i Kościele (6 XI 2014)	127
616. Małżeństwa niesakramentalne, <i>część 1</i> (13 XI 2014).	129
617. Małżeństwa niesakramentalne, <i>część 2</i> (20 XI 2014).	132
618. Małżeństwo a powołanie do służby Bożej (27 XI 2014).	134
619. Łaska powołania (4 XII 2014)	136
620. Duszpasterstwo powołań (11 XII 2014).	138
621. Wspieramy powołania kapłańskie (18 XII 2014).	141
622. Wcielenie źródłem życia sakramentalnego (25 XII 2014)	143
623. Czas i życie duchowe (1 I 2015)	145
624. Sakrament święceń (8 I 2015)	148
625. Tożsamość kapłańska (15 I 2015)	150
626. Kandydaci do kapłaństwa (22 I 2015).	153
627. Rok Życia Konsekrowanego (29 I 2015).	155
628. Kapłański celibat, <i>część 1</i> (5 II 2015).	157
629. Kapłański celibat, <i>część 2</i> (12 II 2015)	160
630. Studia seminaryjne (19 II 2015)	162
631. Formacja duchowa w seminarium (26 II 2015)	164
632. Obrzęd sakramentu święceń (5 III 2015).	167
633. Miłość pasterska u podstaw duchowości kapłańskiej (12 III 2015)	169
634. Święty Józef wzorem kapłana (19 III 2015)	171
635. Święta Teresa z Ávili o kapłaństwie w 500-lecie swoich urodzin (26 III 2015)	174
636. Święty Jan Paweł II o kapłaństwie (2 IV 2015).	176
637. Uświęcająca funkcja kapłana (9 IV 2015)	179
638. Profetyczna funkcja kapłana (16 IV 2015)	181
639. Pasterska funkcja kapłana (23 IV 2015)	183
640. Diakonat stały (30 IV 2015).	186
641. Kapłaństwo a życie konsekrowane (7 V 2015)	188
642. Formy życia konsekrowanego (14 V 2015).	190
643. Istota życia konsekrowanego (21 V 2015).	193
644. Formacja do życia konsekrowanego (28 V 2015)	195
645. Eucharystia w życiu osób konsekrowanych (4 VI 2015).	197

646. Życie codzienne osoby konsekrowanej (11 VI 2015)	200
647. Czym jest Msza święta? (18 VI 2015)	202
648. Zarys historii Mszy świętej (25 VI 2015)	204
649. Struktura posoborowej Mszy świętej (2 VII 2015)	207
650. Ogólne zasady sprawowania Mszy świętej (9 VII 2015)	209
651. Intencje i stypendia mszalne (16 VII 2015)	211
652. Przestrzeń liturgiczna (23 VII 2015)	214
653. Ołtarz (30 VII 2015)	216
654. Troska o wystrój kościoła (6 VIII 2015)	218
655. Ambona i chrzcielnica (13 VIII 2015)	221
656. Szaty liturgiczne (20 VIII 2015)	223
657. Paramenty liturgiczne (27 VIII 2015)	225
658. Obrazy w naszych kościołach (3 IX 2015)	228
659. Zadania kapłanów i wiernych we Mszy świętej (10 IX 2015)	230
660. Poszczególne funkcje liturgiczne (17 IX 2015)	232
661. Postawy liturgiczne (24 IX 2015)	235
662. Gesty w liturgii, część 1 (1 X 2015)	237
663. Gesty w liturgii, część 2 (8 X 2015)	239
664. Muzyka liturgiczna, część 1 (15 X 2015)	242
665. Muzyka liturgiczna, część 2 (22 X 2015)	244
666. Instrumenty muzyczne w liturgii (29 X 2015)	247
667. Organy (5 XI 2015)	249
668. Koncerty w kościołach (12 XI 2015)	251
669. Milczenie w liturgii (19 XI 2015)	254
670. Przygotowanie wiernych do Mszy świętej (26 XI 2015)	256
671. Rok Święty Miłosierdzia (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (3 XII 2015)	259
672. Przygotowanie celebransa do Mszy świętej (10 XII 2015)	261
673. Obrzędy wstępne Mszy świętej, część 1 (17 XII 2015)	263
674. Stół wigilijny a stół Eucharystii (24 XII 2015)	265
675. Uświęcenie czasu (31 XII 2015)	268
676. Obrzędy wstępne Mszy świętej, część 2 (7 I 2016)	270
677. Obrzędy wstępne Mszy świętej, część 3 (14 I 2016)	272
678. Liturgia Słowa, część 1 (21 I 2016)	275
679. Liturgia Słowa, część 2 (28 I 2016)	277
680. Liturgia Słowa, część 3 (4 II 2016)	279
681. Miłosierdzie względem chorych (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (11 II 2016)	282
682. Liturgia Słowa, część 4 (18 II 2016)	284
683. Liturgia Słowa, część 5 (25 II 2016)	286
684. Przygotowanie darów ofiarnych, część 1 (3 III 2016)	289
685. Przygotowanie darów ofiarnych, część 2 (10 III 2016)	291
686. Struktura Modlitwy eucharystycznej (17 III 2016)	293
687. Kapłan – sługa Bożego miłosierdzia (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (24 III 2016)	296
688. Prefacja (31 III 2016)	298
689. Modlitwa eucharystyczna, część 1 (7 IV 2016)	300

690. Duchowe dziedzictwo Chrztu Polski (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (14 IV 2016)	303
691. Przejście (21 IV 2016)	305
692. Podniesienie (28 IV 2016)	308
693. Modlitwy wstawiennicze i doksologia (5 V 2016)	310
694. Kanon Rzymski, część 1 (12 V 2016)	312
695. Kanon Rzymski, część 2 (19 V 2016)	315
696. Eucharystia – dzieło Bożego miłosierdzia (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (26 V 2016)	317
697. Teologia komunii świętej (2 VI 2016)	320
698. Obrzędy komunii świętej, część 1 (9 VI 2016)	322
699. Obrzędy komunii świętej, część 2 (16 VI 2016)	324
700. Obrzędy komunii świętej, część 3 (23 VI 2016)	327
701. Przystępowanie do komunii świętej, część 1 (30 VI 2016)	329
702. Przystępowanie do komunii świętej, część 2 (7 VII 2016)	331
703. Komunia święta duchowa (14 VII 2016)	334
704. Obrzędy zakończenia Mszy świętej (21 VII 2016)	336
705. Młodzież a Kościół (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (28 VII 2016)	338

XI Pobożność katolicka. 343

706. Geneza pojęcia pobożności, część 1 (4 VIII 2016)	345
707. Geneza pojęcia pobożności, część 2 (11 VIII 2016)	347
708. Współczesne ujęcie pobożności (18 VIII 2016)	349
709. Sobór Watykański II o pobożności (25 VIII 2016)	352
710. Pobożność według Pawła VI i Jana Pawła II (1 IX 2016)	354
711. Pobożność według Benedykta XVI i Franciszka (8 IX 2016)	356
712. <i>Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii</i> (15 IX 2016)	359
713. Pobożność a liturgia, część 1 (22 IX 2016)	361
714. Pobożność a liturgia, część 2 (29 IX 2016)	363
715. Przejawy pobożności ludowej (6 X 2016)	365
716. Podmiot pobożności ludowej (13 X 2016)	368
717. Pobożność w początkach chrześcijaństwa (20 X 2016)	370
718. Pobożność w starożytności i wczesnym średniowieczu (27 X 2016)	372
719. Akt uznania Chrystusa za Króla i Pana (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (3 XI 2016)	375
720. Biblijne podstawy królowania Chrystusa (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (10 XI 2016)	377
721. Idea królowania Chrystusa w dziejach (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (17 XI 2016)	379
722. Teologia królowania Jezusa Chrystusa (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (24 XI 2016)	382
723. Duchowość Chrystusowego królestwa (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (1 XII 2016)	384
724. Niepokalana Matka miłosierdzia (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (8 XII 2016)	387

725. Pobożność w okresie średniowiecza (15 XII 2016)	389
726. Pobożność w czasach nowożytnych (22 XII 2016)	391
727. Pobożność we współczesności, część 1 (29 XII 2016)	394
728. Pobożność we współczesności, część 2 (5 I 2017)	396
729. Pobożność w aspekcie podmiotowym i przedmiotowym (12 I 2017)	398
730. Słowo Boże źródłem pobożności (19 I 2017)	401
731. Biblijne metody czytania Pisma Świętego (26 I 2017)	403
732. Dzień życia konsekrowanego (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (2 II 2017) ...	405
733. Lectio divina – modlitewne czytanie Biblii (9 II 2017)	408
734. Warunki wspólnotowego czytania Biblii (16 II 2017)	410
735. Duchowe nastawienie przy lekturze Biblii (23 II 2017)	412
736. Jak czytać Pismo Święte? (2 III 2017)	415
737. Nabożeństwo Słowa Bożego i godzina biblijna (9 III 2017)	417
738. Wspólnotowe metody czytania Biblii, część 1 (16 III 2017)	420
739. Wspólnotowe metody czytania Biblii, część 2 (23 III 2017)	422
740. Indywidualne czytanie Pisma Świętego (30 III 2017)	424
741. Lektura duchowa, część 1 (6 IV 2017)	427
742. Kapłani – słudzy przebaczenia (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (13 IV 2017)	429
743. Lektura duchowa, część 2 (20 IV 2017)	431
744. Rozmowa duchowa (27 IV 2017)	434
745. Dziennik duchowy (4 V 2017)	436
746. Regulamin życia (11 V 2017)	439
747. Rachunek sumienia (18 V 2017)	441
748. Praktyka umartwienia (25 V 2017)	443
749. Umartwienie ciała (1 VI 2017)	445
750. Umartwienie zmysłów, część 1 (8 VI 2017)	448
751. Głosić prawdę o Eucharystii (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (15 VI 2017)	450
752. Umartwienie zmysłów, część 2 (22 VI 2017)	452
753. Umartwienie pamięci i wyobraźni (29 VI 2017)	455
754. Umartwienie umysłu i woli (6 VII 2017)	457
755. Umartwienie namiętności (13 VII 2017)	460
756. Rekolekcje i dni skupienia (20 VII 2017)	462
757. Biblijne podstawy rekolekcji i dni skupienia (27 VII 2017)	464
758. Historia rekolekcji i dni skupienia, część 1 (3 VIII 2017)	467
759. Historia rekolekcji i dni skupienia, część 2 (10 VIII 2017)	469
760. Rekolekcje i dni skupienia w Polsce (17 VIII 2017)	471
761. Teologia rekolekcji i dni skupienia, część 1 (24 VIII 2017)	474
762. Teologia rekolekcji i dni skupienia, część 2 (31 VIII 2017)	476
763. Maryja i święci w przeżyciu rekolekcyjnym (7 IX 2017)	478
764. Krzyż jako symbol rekolekcji (14 IX 2017)	481
765. Rekolekcje a miłosierdzie (21 IX 2017)	483
766. Rekolekcje ignacjańskie (28 IX 2017)	486
767. Święta Faustyna Kowalska – wzór pobożności eucharystycznej (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (5 X 2017)	488

768. Pojęcie i formy pobożności eucharystycznej (12 X 2017).....	490
769. Święty Jan Paweł II o pobożności eucharystycznej (19 X 2017)	493
770. Benedykt XVI o pobożności eucharystycznej (26 X 2017).....	495
771. Eucharystia za zmarłych (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (2 XI 2017)	498
772. Zasady pobożności eucharystycznej, część 1 (9 XI 2017)	500
773. Niewiasta Eucharystii (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (16 XI 2017)	502
774. Zasady pobożności eucharystycznej, część 2 (23 XI 2017)	505
775. Adoracja Najświętszego Sakramentu, część 1 (30 XI 2017)	507
776. Adoracja Najświętszego Sakramentu, część 2 (7 XII 2017)	509
777. Adoracja Najświętszego Sakramentu, część 3 (14 XII 2017)	512
778. Wystawienie Najświętszego Sakramentu (21 XII 2017).....	514
779. Nawiedzenie Najświętszego Sakramentu, komunია duchowa i nocna adoracja (28 XII 2017)	516
780. Adoracja wieczysta, nabożeństwo czterdziestogodzinne i procesje teoforyczne (4 I 2018).....	519
781. Kongresy eucharystyczne (11 I 2018)	521
782. Kongresy eucharystyczne w Polsce (18 I 2018).....	523
783. Biblijne i patrystyczne źródła kultu Serca Pana Jezusa (25 I 2018)	526
784. Zarys historii kultu Serca Jezusa, część 1 (1 II 2018)	528
785. Zarys historii kultu Serca Jezusa, część 2 (8 II 2018)	530
786. Zarys historii kultu Serca Jezusa, część 3 (15 II 2018)	533
787. Formy kultu Serca Pana Jezusa, część 1 (22 II 2018)	535
788. Formy kultu Serca Jezusa, część 2 (1 III 2018)	537
789. Pobożność pasyjna (8 III 2018)	540
790. Droga krzyżowa (15 III 2018)	542
791. Gorzkie Żale (22 III 2018)	544
792. Duch Święty w życiu i posługiwaniu kapłana (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (29 III 2018)	547
793. Teologia kultu Bożego miłosierdzia (5 IV 2018)	549
794. Ufność podstawą kultu Bożego miłosierdzia (12 IV 2018)	551
795. Formy kultu miłosierdzia Bożego (19 IV 2018)	554
796. Pobożność czynków miłosierdzia (26 IV 2018).....	556
797. Maryja – Królowa polskiej niepodległości (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (3 V 2018)	559
798. Pobożność paschalna (10 V 2018).....	561
799. Kult Trzeciej Osoby Boskiej (17 V 2018)	563
800. Pobożność charyzmatyczna, część 1 (24 V 2018).....	566
801. Eucharystia a Duch Święty (31 V 2018).....	568
802. Pobożność charyzmatyczna, część 2 (7 VI 2018)	570
803. Maryjny wymiar duchowości chrześcijańskiej (14 VI 2018).....	573
804. Maryjna szkoła życia duchowego (21 VI 2018)	575
805. Maryja – Róża duchowna (28 VI 2018)	577
806. Maryja jako wzór życia duchowego (5 VII 2018).....	580
807. Dogmaty maryjne a pobożność (12 VII 2018)	582

808. Niepokalane poczęcie a pobożność (19 VII 2018)	584
809. Maryja zawsze Dziewica (26 VII 2018)	587
810. Wniebowzięcie Maryi a pobożność (2 VIII 2018)	589
811. Pielgrzymowanie do Matki Bożej (9 VIII 2018)	591
812. Wniebowzięcie Maryi a pobożność maryjna (16 VIII 2018)	594
813. Formy pobożności maryjnej, <i>część 1</i> (23 VIII 2018)	596
814. Formy pobożności maryjnej, <i>część 2</i> (30 VIII 2018)	598
815. Zasady czci Matki Bożej, <i>część 1</i> (6 IX 2018)	601
816. Zasady czci Matki Bożej, <i>część 2</i> (13 IX 2018)	603
817. Cześć Matki Bożej w obrazach (20 IX 2018)	605
818. Cześć Matki Bożej w roku liturgicznym (27 IX 2018)	608
819. Fenomen różańca (4 X 2018)	610
820. Historia różańca świętego, <i>część 1</i> (11 X 2018)	613
821. Historia różańca świętego, <i>część 2</i> (18 X 2018)	615
822. Różaniec szkołą medytacji i kontemplacji (25 X 2018)	617
823. Cześć dla świętych (1 XI 2018)	620
824. Różaniec szkołą życia sakramentalnego (8 XI 2018)	622
825. Różaniec szkołą ascezy (15 XI 2018)	624
826. Różaniec szkołą apostołstwa (22 XI 2018)	627
827. Godzinki – zarys historii i struktury (29 XI 2018)	629
828. Tytuły maryjne i symbolika biblijna Godzinek, <i>część 1</i> (6 XII 2018)	631
829. Tytuły maryjne i symbolika biblijna Godzinek, <i>część 2</i> (13 XII 2018)	634
830. Akatyst (20 XII 2018)	636
831. Geneza Litanii loretańskiej (27 XII 2018)	638
832. Struktura i teologia Litanii loretańskiej (3 I 2019)	641
833. Oddanie się Matce Bożej (10 I 2019)	643
834. Szkaplerz i medalik (17 I 2019)	645
835. Teologiczne podstawy czci świętych (24 I 2019)	648
836. Beatyfikacja i kanonizacja (31 I 2019)	650
837. Cześć dla relikwii (7 II 2019)	653
838. Patronaty świętych (14 II 2019)	655
839. Litanie do Wszystkich Świętych (21 II 2019)	657
840. Wizerunki świętych (28 II 2019)	660
841. Historia kultu św. Józefa, <i>część 1</i> (7 III 2019)	662
842. Historia kultu św. Józefa, <i>część 2</i> (14 III 2019)	665
843. Formy czci dla św. Józefa (21 III 2019)	667
844. Święty Józef wzorem cnót chrześcijańskich (28 III 2019)	669
845. Katolicka angelologia (4 IV 2019)	671
846. Cześć dla aniołów (11 IV 2019)	674
847. Kapłaństwo wpisane w ojcostwo Boga (18 IV 2019)	676
848. Zmartwychwstanie Chrystusa podstawą czci zmarłych (25 IV 2019)	678
849. Formy czci zmarłych, <i>część 1</i> (2 V 2019)	681
850. Formy czci zmarłych, <i>część 2</i> (9 V 2019)	683
851. Pobożność a duchowość – podsumowanie (16 V 2019)	686

XII Duchowość stanów życia w Kościele	689
852. Jedność w różnorodności powołań w Kościele (23 V 2019).....	691
853. Powołanie – dar i zadanie (30 V 2019).....	693
854. Troska o powołanie (6 VI 2019).....	695
855. Duszpasterstwo powołań, część 1 (13 VI 2019).....	698
856. Maryja a Eucharystia (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (20 VI 2019).....	700
857. Duszpasterstwo powołań, część 2 (27 VI 2019).....	702
858. Czym jest kapłaństwo? (4 VII 2019).....	705
859. Jezus Chrystus – Wieczny i Najwyższy Kapłan (11 VII 2019).....	707
860. Natura kapłaństwa służebnego (18 VII 2019).....	710
861. Tożsamość kapłana (25 VII 2019).....	712
862. Konsekracja kapłańska, część 1 (1 VIII 2019).....	714
863. Konsekracja kapłańska, część 2 (8 VIII 2019).....	717
864. Maryja Matka kapłanów, część 1 (15 VIII 2019).....	719
865. Maryja Matka kapłanów, część 2 (22 VIII 2019).....	721
866. Misyjność kapłaństwa, część 1 (29 VIII 2019).....	724
867. Misyjność kapłaństwa, część 2 (5 IX 2019).....	726
868. Kapłan dla Kościoła (5 IX 2019).....	728
869. Kapłan w Kościele (19 IX 2019).....	730
870. Kapłaństwo kobiet (26 IX 2019).....	733
871. Seminaryjne przygotowanie do kapłaństwa (3 X 2019).....	735
872. Życie duchowe kapłana, część 1 10 X 2019.....	737
873. Życie duchowe kapłana, część 2 (17 X 2019).....	740
874. Duchowość kapłana seniora (24 X 2019).....	742
875. Modlitwa za zmarłych kapłanów (31 X 2019).....	744
876. Duszpasterskie zadania kapłana: głoszenie słowa (7 XI 2019).....	747
877. Duszpasterskie zadania kapłana: sprawowanie sakramentów (14 XI 2019).....	749
878. Duszpasterskie zadania kapłana: służba wspólnocie (21 XI 2019).....	751
879. Proboszcz i parafia (28 XI 2019).....	754
880. Formacja stała kapłana, część 1 (12 XII 2019).....	756
881. Formacja stała kapłana, część 2 (12 XII 2019).....	759
882. Funkcje i godności kościelne (19 XII 2019).....	761
883. Duchowość diakona (26 XII 2019).....	763
884. Duchowość biskupa, część 1 (2 I 2020).....	766
885. Duchowość biskupa, część 2 (9 I 2020).....	768
886. Duchowość biskupa, część 3 (16 I 2020).....	770
887. Istota życia konsekrowanego (23 I 2020).....	773
888. Dzień Życia Konsekrowanego (30 I 2020).....	775
889. Czym jest konsekracja? (6 II 2020).....	777
890. Konsekracja jako ofiara (13 II 2020).....	780
891. Konsekracja jako uświęcenie (20 II 2020).....	782
892. Konsekracja jako misterium Przenajświętszej Trójcy (27 II 2020).....	784
893. Konsekracja w Kościele (5 III 2020).....	787
894. Konsekracja dla misji (12 III 2020).....	789
895. Święty Józef w życiu osób konsekrowanych (19 III 2020).....	792
896. Maryja w życiu osób konsekrowanych (26 III 2020).....	794

897. Święty Jan Paweł II o życiu konsekrowanym (2 IV 2020)	796
898. Kapłani jako osoby konsekrowane (9 IV 2020)	799
899. Profesja rad ewangelicznych (16 IV 2020)	801
900. Czystość, część 1 (23 IV 2020)	803
901. Czystość, część 2 (30 IV 2020)	806
902. Czystość jako dar (7 V 2020)	808
903. Czystość a przyjaźń (14 V 2020)	811
904. Święty Jan Paweł II – dar i zadanie (21 V 2020)	813
905. Troska Prymasa Tysiąclecia o życie konsekrowane, część 1 (28 V 2020) ...	815
906. Troska Prymasa Tysiąclecia o życie konsekrowane, część 2 (4 VI 2020) ...	818
907. Eucharystia podstawą życia wspólnego osób konsekrowanych (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (11 VI 2020)	820
908. Ślub ubóstwa (18 VI 2020)	823
909. Praca jako przejaw ubóstwa zakonnego (25 VI 2020)	825
910. Inne przejawy ubóstwa osób konsekrowanych (2 VII 2020)	827
911. Istota posłuszeństwa (9 VII 2020)	830
912. Maryja pierwsza konsekrowana (16 VII 2020)	832
913. Posłuszeństwo jako wyraz miłości (23 VII 2020)	834
914. Dialog w posłuszeństwie (30 VII 2020)	837
915. Eschatologiczny wymiar życia konsekrowanego (6 VIII 2020)	839
916. Posłuszeństwo a posługa władzy (13 VIII 2020)	841
917. Rodzaje władzy i sposoby jej wykonywania (20 VIII 2020)	844
918. Teologiczne podstawy władzy (27 VIII 2020)	846
919. Władza hierarchiczna w Kościele (3 IX 2020)	849
920. Wykonywanie posługi władzy, część 1 (10 IX 2020)	851
921. Wykonywanie posługi władzy, część 2 (17 IX 2020)	853
922. Władza w służbie jedności (24 IX 2020)	856
923. Święta Teresa z Lisieux o życiu zakonnym (1 X 2020)	858
924. Dzień z życia osób zakonnych (8 X 2020)	860
925. Święta Teresa od Jezusa o życiu zakonnym (15 X 2020)	863
926. Święty Jan Paweł II – Mistrz życia duchowego (22 X 2020)	865
927. Przygotowanie do życia konsekrowanego (29 X 2020)	868
928. Wspólnotowe formy życia konsekrowanego, część 1 (5 XI 2020)	870
929. Wspólnotowe formy życia konsekrowanego, część 2 (12 XI 2020)	872
930. Wspólnotowe formy życia konsekrowanego, część 3 (19 XI 2020)	875
931. Wspólnotowe formy życia konsekrowanego, część 4 (26 XI 2020)	877
932. Dziewice konsekrowane (3 XII 2020)	880
933. Konsekrowane wdowieństwo (10 XII 2020)	882
934. Życie pustelnicze (17 XII 2020)	884
935. Boże Narodzenie kluczem do rozumienia człowieka (<i>Rozważanie okolicznościowe</i>) (24 XII 2020)	887
936. Przeminał rok... (31 XII 2020)	889
937. Świeccy w Kościele, część 1 (7 I 2021)	891
938. Świeccy w Kościele, część 2 (14 I 2021)	894
939. Świeccy w Kościele, część 3 (21 I 2021)	896
940. Tożsamość chrzcielna świeckich (28 I 2021)	898

941. Świeccy odpowiedzialni za Kościół (4 II 2021)	901
942. Prawa i obowiązki świeckich w Kościele, <i>część 1</i> (11 II 2021)	903
943. Prawa i obowiązki świeckich w Kościele, <i>część 2</i> (18 II 2021)	905
944. Współpraca duchownych i świeckich, <i>część 1</i> (25 II 2021)	908
945. Współpraca duchownych i świeckich, <i>część 2</i> (4 III 2021)	910
946. Mężczyzna i kobieta w Kościele (11 III 2021)	913
947. Rok św. Józefa (18 III 2021)	915
948. Maryja wzorem dla wiernych świeckich (25 III 2021)	917
949. Po drugiej stronie ołtarza (1 IV 2021)	920
950. Świeccy powołani do świętości, <i>część 1</i> (8 V 2021)	922
951. Świeccy powołani do świętości, <i>część 2</i> (15 IV 2021)	924
952. Świeccy powołani do świętości, <i>część 3</i> (22 IV 2021)	927
953. Świeckość a świętość (29 IV 2021)	929
954. Apostolstwo świeckich, <i>część 1</i> (6 V 2021)	931
955. Apostolstwo świeckich, <i>część 2</i> (13 V 2021)	934
956. Apostolstwo świeckich, <i>część 3</i> (20 V 2021)	936
957. Troska świeckich o kapłaństwo (27 V 2021)	938
958. Eucharystia – sakramentem drogi (3 VI 2021)	941
959. Polityka a świętość (10 VI 2021)	943
960. Profetyczna funkcja wiernych świeckich, <i>część 1</i> (17 VI 2021)	945
961. Profetyczna funkcja wiernych świeckich, <i>część 2</i> (24 VI 2021)	948
962. Duchowość i posługa katechety, <i>część 1</i> (1 VII 2021)	950
963. Duchowość i posługa katechety, <i>część 2</i> (8 VII 2021)	952
964. Posługa teologa w Kościele (15 VII 2021)	955
965. Świeccy teologowie (22 VII 2021)	957
966. Zrzeszenia laikatu (29 VII 2021)	960
967. Kryteria eklezjalności zrzeszeń (5 VIII 2021)	962
968. Sekty – niebezpieczna duchowość (12 VIII 2021)	964
969. Rodzaje sekt (19 VIII 2021)	967
970. Jasna Góra Prymasa Tysiąclecia (26 VIII 2021)	969
971. Jak przeciwdziałać sektom? (2 IX 2021)	972
972. Maryjność Prymasa Tysiąclecia (9 IX 2021)	974
973. Charyzmaty w Kościele, <i>część 1</i> (16 IX 2021)	976
974. Charyzmaty w Kościele, <i>część 2</i> (23 IX 2021)	979
975. Charyzmatyczni kaznodzieje w Internecie (30 IX 2021)	981
976. Problem objawień prywatnych (7 X 2021)	983
977. Kryteria oceny objawień prywatnych (14 X 2021)	986
978. Potrzeba duchowości małżeństwa i rodziny (21 X 2021)	988
979. Duchowość małżeństwa i rodziny w Biblii (28 X 2021)	991
980. Ogólnopolski Kongres Chrystusa Króla (4 XI 2021)	993
981. Miłość podstawą duchowości małżeńskiej (11 XI 2021)	995
982. Małżeństwo jako <i>communio personarum</i> (18 XI 2021)	998
983. Rodzina szkołą bogatszego człowieczeństwa (25 XI 2021)	1000
984. Duchowość małżeństwa i rodziny (2 XII 2021)	1003
985. Duchowość ojca (9 XII 2021)	1005
986. Towarzyszenie narodzinom dziecka, <i>część 1</i> (16 XII 2021)	1007

987. Towarzystwo narodzinom dziecka, <i>część 2</i> (23 XII 2021)	1010
988. Duchowość dzieci (30 XII 2021)	1012
989. Rodzina środowiskiem królestwa Bożego (6 I 2022).	1015
990. Młodość a duchowość (13 I 2022)	1017
991. Duchowość osób starszych (20 I 2022)	1019
992. Życie duchowe osób niepełnosprawnych (27 I 2022)	1022
993. Piękno w życiu duchowym (3 II 2022).	1024
994. Duchowość w czasie pandemii (10 II 2022).	1027
995. Duchowość niejedno ma imię (17 II 2022).	1029
996. Tak zwana nowa duchowość (24 II 2022).	1031
997. Duchowość ekologiczna, <i>część 1</i> (3 III 2022)	1034
998. Duchowość ekologiczna, <i>część 2</i> (10 III 2022)	1036
999. Duchowość w Polsce (17 III 2022).	1039
1000. Deo gratias! (24 III 2022)	1041
Indeks rzeczowy.	1045
Indeks osób	1063
Indeks miejsc	1073
Bibliografia	1077
Nota o Autorze	1085

Wprowadzenie

Święty Jan Paweł II, którego czterdziestopięcioletnie rozpoczęcie pontyfikatu przypada w tym roku, nie bez słuszności nazywany był „Wielkim Ewangelizatorem”. Chrystusową Ewangelię głosił bowiem przez niezwykle obfite nauczanie w formie encyklik, adhortacji, listów, orędzi i katechez, które w oficjalnym wydaniu obejmują około 95 tysięcy stron druku. Nauczał także podczas 104 podróży zagranicznych i niezliczonych spotkań z różnymi ludźmi z całego świata. Ponadto bardzo troszczył się o to, by wszyscy w Kościele upowszechniali Dobrą Nowinę z nowym zapałem i przy użyciu nowych środków, jakie w zakresie komunikowania się przynosi współczesna technika, zwłaszcza radio, telewizja oraz Internet. Pisał o tym między innymi w encyklice *Redemptoris missio*, zwracając uwagę, że są to tzw. „nowe areopagi”, które jednocząc ludzkość, czynią z niej „światową wioskę”. Faktem jest bowiem, że „środki społecznego przekazu osiągnęły takie znaczenie, że dla wielu są głównym narzędziem informacyjnym i formacyjnym, przewodnikiem i natchnieniem w zachowaniach indywidualnych, rodzinnych i społecznych” (RMs 37). W sposób szczególny dotyczy to młodych ludzi.

Mając to na względzie, z radością, choć nie bez pewnych obaw, czy podołam temu wyzwaniu, latem 2000 r. przyjąłem zaproszenie o. Tadeusza Rydzyskiego CSsR – dyrektora Radia Maryja i TV Trwam do poprowadzenia cyklu kwadransowych audycji o duchowości pt. „Duc in altum!”. Ich adresatami mieli być przede wszystkim wierni świeccy. Poczytuję to sobie za znak Bożego błogosławieństwa, że

przez 20 lat, pomimo różnych spraw, wyjazdów i wielu obowiązków, udało się bez żadnych przerw co tydzień wyemitować tysiąc odcinków. Jest to zatem jeden z najdłuższych cykli tematycznych w dotychczasowej historii Radia Maryja i TV Trwam. Natomiast regularne, średnio co półtora miesiąca, intensywne przygotowania do nagrań kolejnych kilku odcinków, dały mi okazję do pogłębiania i usystematyzowania wiedzy w zakresie duchowości. Ufam, że mój intelektualny pożytek z tych audycji był zarazem owocny dla duchowo-religijnej formacji słuchaczy oraz widzów, zarówno w kraju, jak i za granicą.

W przekonaniu o zasadności tego wysiłku utwierdzały mnie liczne prośby, aby kontynuować te audycje i wydać je drukiem. Tak się też stało. Oprócz trzech pomniejszych zbiorów, opublikowanych w pierwszych latach emisji cyklu „Duc in altum!”, 570 odcinków znalazło się w pokaźnym tomie pt. *Wielka księga duchowości katolickiej*. Ukazał się on w 2015 r. w Wydawnictwie AA z Krakowa, które podjęło się również wydania kolejnych 430 odcinków z ostatnich dziewięciu lat. Tytuł niniejszego zbioru: *Wielka księga życia duchowego* wyraźnie zatem nawiązuje do poprzedniego tomu, którego jest kontynuacją, a jednocześnie eksponuje bardziej praktyczny aspekt podejmowanej obecnie tematyki. Obejmuje ona bowiem trzy główne obszary: duchowość liturgiczną, katolicką pobożność w różnorodności jej form oraz prezentację duchowości trzech zasadniczych stanów życia w Kościele: kapłaństwa, życia konsekrowanego i laikatu.

Prezentowane treści oparte są głównie na nauczaniu Kościoła, a zwłaszcza na nauczaniu ostatnich papieży, spośród których szczególnie obecny jest św. Jan Paweł II, o czym świadczy załączona bibliografia. Oprócz tego korzystałem z bardzo wielu źródeł i opracowań, w tym także z moich wcześniejszych publikacji, których – z uwagi na popularyzatorski charakter niniejszej publikacji – nie ma potrzeby szczegółowo ewidencjonować, z wyjątkiem niezbędnych przypisów źródłowych do cytatów. W bibliografii zostały więc podane jedynie najważniejsze pozycje, które były mi pomocne.

Z uwagi na to, że zarówno poprzedni tom, jak i obecny są dość dokładnym zapisem treści audycji radiowo-telewizyjnych, nie należy ich traktować jako akademickiego studium teologiczno-duchowego, lecz raczej jako swoistą encyklopedię wiedzy z tego zakresu. Z tej racji dla efektywniejszego jej wykorzystania na końcu zamieszczone są trzy indeksy: rzeczowy, osobowy i geograficzny. Indeks rzeczowy obejmuje jedynie zagadnienia najważniejsze i najczęściej pojawiające się w niniejszym zbiorze. Z kolei w indeksie osobowym w większości przypadków podano daty śmierci. Czytając niniejszy tom *in extenso* można natrafić na większe czy mniejsze powtórzenia niektórych cytatów, treści czy zdań. Wynika to z rozłożenia w czasie prezentowanych audycji, dostosowania niektórych z nich do bieżących wydarzeń w liturgii

i życiu Kościoła, jak również z potrzeby zwrócenia uwagi na doniosłość pewnych kwestii, zgodnie ze starożytnym adagium: *repetitio est mater studiorum* (powtarzanie jest matką studiowania, nauki).

Oddając niniejszy tom w ręce czytelników, po raz kolejny pragnę wyrazić wdzięczność tym wszystkim, którzy mają swój niekwestionowany wkład w to wielkie dzieło. Jest nim liczący 1000 kwadransowych audycji cykl „Duc in altum!” i ich kompletny zapis w dwóch tomach. Dziękuję zatem Ojcu Dyrektorowi, pracownikom Radia Maryja i TV Trwam, spośród których szczególnie słowa uznania należą się panu Marianowi Widelskiemu z Bełżyc. On bowiem przez ponad 15 lat realizował te nagrania. Dziękuję także Wydawnictwu AA z Krakowa, które odważnie podjęło się dzieła wydania drukiem obydwu tomów, dzięki czemu otrzymujemy w miarę ujednolicony zbiór wszystkich audycji.

Nade wszystko jednak dziękuję Bożej Opatrzności, której zrządzeniem dokładnie połowa z mojej czterdziestoletniej kapłańskiej posługi naznaczona jest pierwszym w takiej skali i formie upowszechnianiem problematyki duchowościowej w Polsce, jaką był cykl „Duc in altum!” na antenie Radia Maryja i TV Trwam. Cieszę się, że w ten sposób po raz kolejny w moim życiu znalazło odzwierciedlenie prymicyjne hasło i zarazem w jakimś sensie program duchowy: „Oto ja, sługa Twój, syn Twojej służebnicy” (Ps 116,16).

Lublin, święto Nawrócenia
św. Pawła Apostoła,
25 I 2023 r.